

Adolf Ivanovič Dobrianskyj

Adolf Ivanovič Dobrianskyj

***18.12.1817 - +19.03.1901**

A. I. Dobrianskyj sa narodil 20.12.1817 v gréckokatolíckej fare v Rudlove. Jeho otec tu bol farárom. Matka Anna pochádzala z rodiny levočského mešťanostu. Študoval na Gymnáziu v Levoči, Rožňave a v Miškolci. Potom študoval filozofiu a právo. Svoji štúdiá ukončil na Banskej akadémii v Banskej Štiavnici. Tu zostáva pôsobiť ako banský inžinier. V roku 1842 sa oženil s Eleonórou Mílviusovou. "Je to opravdivá Slovenka", písali Slovenské noviny, "keby sme mali aspoň sto takých matiek na Slovensku, lepšie by sme sa mali." Narodilo sa im desať detí, päť synov a päť dcér.

A. I. Dobrianskyj sa postupne stal jedným z najvýznamnejších banských inžinierov v Rakúsko - Uhorsku. Rozhodol sa organizovať Slovákov za svoje práva. V 50-tych rokoch si národ Dobrianskeho vyvolil ako svojho poslanca na Uhorský snem. Potom pôsobí v Budíne, ako tajomník jednotného námestníctva rakúskej vlády. Neskôr žije vo Veľkom Varadíne ako ministerský radca. I tu vládne v jeho dome slovenský duch. Neúnavne pracuje v budovaní a rozšírení železničných sietí. Bol v stálom spojení so svojimi priateľmi a jeho dom navštevovali J. Francisci, V. Tóth, J. Palárik, zakladajú sa literárne spolky, rodí sa Matica slovenská. V roku 1861 vznikli v Budíne Slovenské noviny za redaktorstva Jána Francisciho. Dobrianskyj veľa písal, ale všetko v anonymite. Ako jediný slovanský poslanec sa dostal na uhorský snem, avšak Maďari mu znemožnili predniesť svoju reč. Tá bola zverejnená v tlači v roku 1861. Stručným obsahom bolo, že Dobrianskyj žiadal rovnosť v jazyku, dokazoval, že Slovania boli osídlení v uhorskej zemi ešte pred príchodom Maďarov.

Maďari Dobrianskeho prenasledovali, bol na neho spáchaný aj nevydarený atentát. V roku 1863 sa podarilo založenie Matice slovenskej. A. I. Dobrianskyj bol v jej prvom výbore. V roku 1864 je povoláný do Viedne za dvorného radcu pri uhorskom dvore. Na jeho podnet vzniká v roku 1865 v Prešove "Spolok svätého Jána Krstiteľa." I napriek ponúkam na ministerské kreslá v roku 1867 vystupuje zo Štátnej správy a usádza sa v našej dedine Čertižné. Tu žije do roku 1881. Čertižský veľkostatok z kúriou a hospodárskymi budovami A.I. Dobriansky odkúpil od grófa Surmaja za 25.000 guldenov. Viac ako 10 rokov žije v našej obci a jeho pôsobenie sa hlboko vrilo do pamäti čertižských ľudí. Učí tu ľudí po novom obrábať pôdu, štepiť a sadiť ovocné stromy. V závere svojho života sa odsťahoval do Innsbrucku k svojej dcére Xénii. Tu mu nariadili, že sa nesmie miešať do slovanských

záležitostí. Nesmel opustiť mesto, ani prijímať návštevy bez povolenia vrchnosti.

Zomrel 6.3.1901 a jeho posledné želanie bolo, aby jeho majetky v Čertižnom boli predané ľuďom z Čertižného za lacný peniaz. Na žiadosť jeho rodiny bol prevezený a pochovaný v Čertižnom. Tu má postavený pomník s nápisom v troch jazykoch. Tým sa i naplnil odkaz A. I. Dobrianskeho - "Mier a súhlas nech panujú medzi nami, v tvojom mene ruský syn velikej slávy matky." Po jeho smrti ostáva žiť v dedine jeho manželka Eleonóra z dcérou. Z príchodom 1.sv. vojny odchádza rodina Dobrianských kôli bezpečnosti z dediny.

A.I.Dobriansky aktívny politik, patrí medzi najvýraznejšie osoby rusínskeho a politického života. Snažil sa pozdvihnúť rusínske obyvateľstvo a chránil biednych, preto je potrebné uctievať si jeho pamiatku aj po ďalšie roky.